

Datum

2022-10-03

Vår referens

Daniel Kjellqvist

Stadsjurist

daniel.kjellqvist@malmo.se

**Remiss från Miljödepartementet om Naturvårdsverkets redovisning av
regeringsuppdrag om EU-förordning om minimikrav för återanvändning av
vatten
MN-2022-9048**

Sammanfattning

Naturvårdsverket har föreslagit åtgärder för att genomföra EU-förordningen om minimikrav för återanvändning av vatten. Naturvårdsverket föreslår att prövningsförfarande för produktion och tillhandahållande av återvunnet vatten i befintligt ABC-system samt ett prövningsförfarande där en tillståndsplikt införs för jordbrukets användning av återvunnet vatten i en ny förordning. Miljönämnden ställer sig positiv till att det införs en tillståndsplikt för produktion och tillhandahållande av avloppsvatten men anser att användningen ska prövas så som anmälningspliktig och inte tillståndspliktig. Miljönämnden ställer sig kritiska till att naturvårdsverket endast föreslagit ett upprätthållande av minimikraven avseende kvalitén på vattnet och förordar att fler gränsvärden läggs till och att befintliga redigeras.

Förslag till beslut

1. Miljönämnden svarar på kommunstyrelsens remiss enligt förvaltningens förslag till yttrande.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelsen, daterad 2022-10-03
- Bilaga 1 - Naturvårdsverkets redovisning

Beslutsplanering

Miljönämnden, 2022-10-27

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Kommunstyrelsen har översänt remiss från Miljödepartementet om Naturvårdsverkets redovisning av regeringsuppdrag om EU-förordning om minimikrav för återanvändning av vatten till bland annat miljönämnden för samråd. Svar önskas senast 2022-11-03.

Bakgrund

Naturvårdsverket fick i slutet av februari 2021 i uppdrag att analysera vilka åtgärder som behövs för att genomföra Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/741 av den 25 maj 2020 om minimikrav för återanvändning av vatten (i det följande kallad EU-förordningen). EU-förordningen (2020/741) om minimikrav för återanvändning av vatten är framtagen med anledning av vattenbrist i framförallt södra Europa och för att främja den cirkulära ekonomin av vatten. Genom förordningen bestäms gemensamma minimikrav för att garantera att återvunnet avloppsvatten är säkert för bevattning inom jordbruket. Utöver minimikraven ställer EU-förordningen även krav på tillstånd för produktion och tillhandahållande av återvunnet vatten. Slut användningen av vattnet, det vill säga bevattningen, kan också behöva ha tillstånd för användning, men endast då det är relevant i enlighet med nationell rätt. EU-förordningen träder i kraft den 26 juni 2023. Uppdraget har genomförts i projektform med medarbetare från Naturvårdsverket och Statens jordbruksverk. I utredningen av behov av ytterligare kvalitetskrav har samverkan också skett med Folkhälsomyndigheten, Kemikalieinspektionen, Livsmedelsverket, Sveriges geologiska undersökning, Statens veterinärmedicinska anstalt och Havs- och vattenmyndigheten.

I Naturvårdsverkets uppdrag ingår att

- redogöra för hur förprövningsplikten enligt 9 kap. miljöbalken förhåller sig till EU-förordningens krav på tillstånd för produktion av återvunnet avloppsvatten och tillhandahållande av sådant avloppsvatten för bevattning inom jordbruket,
- föreslå ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt förfarande – som säkerställer en hög skyddsnivå för människors och djurs hälsa och miljön – för tillståndsprövning av produktion av återvunnet avloppsvatten och tillhandahållande av sådant avloppsvatten för bevattning inom jordbruket,
- utreda om ett anmälningsförfarande bör införas för jordbrukets användning av återvunnet avloppsvatten för bevattning inom jordbruket och om det behövs föreslå ett sådant förfarande, och
- analysera om minimikraven för vattenkvalitet i EU-förordningen behöver kompletteras med ytterligare kvalitetskrav, till exempel i fråga om särskilt svårnedbrytbara ämnen, mikroplaster, tungmetaller eller antibiotika, och om det behövs föreslå sådana kvalitetskrav.

Vid utförandet av uppdraget ska Naturvårdsverket ta särskild hänsyn till vad som kan krävas för att nå dels miljökvalitetsmålet Giftfri miljö, dels målen för hållbar utveckling i Förenta nationernas Agenda 2030 för hållbar utveckling, och då framför allt mål 6 att säkerställa tillgången till och en hållbar förvaltning av vatten och sanitet för alla.

Förslagets huvudsakliga innehåll

Ett prövningsförfarande för produktion och tillhandahållande av återvunnet vatten i befintligt ABC-system. Naturvårdsverket föreslår att en ny bestämmelse införs innehållande en ny verksamhetskod för produktion och tillhandahållande av återvunnet avloppsvatten, att verksamheten klassas som B-verksamhet samt en nedre gräns för vilka avloppsreningsanläggningar som omfattas av

tillståndsplikten. Den nya bestämmelsen föreslås som tillägg i 28 kap. miljöprövningsförordningen.

Till följd av att riskhanteringsplanen är en processuell förutsättning enligt EU-förordningen, föreslås också justeringar i 22 kap. miljöbalken om att ansökningar om tillstånd ska innehålla en riskhanteringsplan. Förslaget innebär att såväl tillsynsmyndighet som prövningsmyndighet kan följa det befintliga system som gäller för miljöprövning och tillsyn enligt nationell rätt. Det möjliggör också en flexibilitet i prövningen av återvinningsanläggningens verksamhet.

Ett prövningsförfarande där en tillståndsplikt införs för jordbrukets användning av återvunnet vatten i en ny förordning. Naturvårdsverket föreslår ett tillståndsförfarande för slutanvändaren med tillståndsplikt som regleras i en ny förordning. Förslaget innebär en enklare process som underlättar för slutanvändarna. Dessutom får beslutet rättskraft genom tillståndsplikten, vilket är efterfrågat för att få långsiktighet i besluten.

Inga ytterligare kvalitetskrav på återvunnet avloppsvatten föreslås. Baserat på de utredningar som Naturvårdsverket kunnat göra inom ramen för detta regeringsuppdrag finns idag begränsade förutsättningar att formulera skärpta nationella krav gällande vattenkvalitet, i form av exempelvis gränsvärden. Antalet anläggningar som i dagsläget och i den närmaste framtiden bedöms träffas av EU-förordningens bestämmelser är dock få. Dessutom pågår arbete med utveckling av EU-förordningens krav, genom bestämmelser i delegerade akter och kommande EU-vägledning, samt att även närliggande direktiv (framför allt avloppsvattendirektivet och slamdirektivet) revideras för tillfället. Det är viktigt att resultat och slutsatser från dessa arbeten kan beaktas i framtagandet av eventuella nationella krav för återanvändningen av avloppsvatten. Risker är annars stor att ett omfattande samverkansarbete mellan flera olika myndigheter antingen görs i onödan eller snabbt blir inaktuellt. Utifrån litteraturstudier och myndighetssamverkan i detta regeringsuppdrag kan Naturvårdsverket konstatera att det finns risker med spridning av renat avloppsvatten på jordbruksmark som kan anses särskilt motiverade att beakta utifrån en svensk kontext, bland dem smittskydd, spridning av metaller och möjlig grundvattenpåverkan. För andra riskområden, särskilt antibiotikaresistens och organiska ämnen, behövs en fortsatt bevakning.

En ny förordning förs in i svensk rätt som reglerar ytterligare krav i EU-förordningen. Dessa krav rör bland annat behöriga myndigheter för i EU-förordningen angivna uppgifter.

Förvaltningens förslag till yttrande

Produktion och tillhandahållande av återvunnet vatten

Miljönämnden ställer sig positiv till att det införs en tillståndsplikt för produktion och tillhandahållande av avloppsvatten

Tillståndsplikt för jordbrukets användning av återvunnet vatten

Miljönämnden har inget att invända mot att användningen av renat avloppsvatten regleras i en separat förordning. Miljönämnden anser dock att användningen det återvunna vattnet bör hanteras som en anmälningspliktig verksamhet så att prövningsmyndigheten på ett enklare sätt kan agera om användningen inte längre bedöms vara säkert ur ett miljöperspektiv. För det fall att tillståndsplikt ändå bedöms som det bästa alternativet bör ett sådant som huvudregel vara tidsbegränsat till några få år.

Kvalitetskrav på återvunnet avloppsvatten

Miljönämnden anser att endast upprätthållandet av minimikraven vid spridning av renat avloppsvatten på åkermark inte är tillräckligt med beaktande av de risker som redogjorts för. Även befintliga gränsvärden behöver redigeras och nya behöver tillföras för bland annat läkemedelsrester, antibiotikaresistens, mikroplaster, metaller, organiska föroreningar och kemiska bekämpningsmedel.

Miljönämnden anser också att det bör vara förbjudet att sprida renat avloppsvatten inom vattenskyddsområden främst med anledning av att studier visat att vissa typer av PFAS följer med vattnet ner i jordprofilen och därmed riskerar att förorena grundvattnet.

Önskemål om bredare översyn av användning av renat avloppsvatten

Miljönämnden anser det finns skäl att titta bredare på frågan om användning av renat avloppsvatten då detta behov uppstår på andra ställen än jordbruksmark tex i parker och på kolonilotter samt till exempel tvätt och spolvatten i WC i bostäder. Det hade varit önskvärt att även dessa användningsområden tagits upp och eventuellt reglerats i den föreslagna förordningen.

Konsekvenser för tillsynsmyndigheten

För tillsynsmyndigheter kommer förslaget innebära att ytterligare tillsyn behöver utföras över de verksamheter som myndigheten enligt förslaget ska ha tillsyn över samt över de tillståndspliktiga verksamheter som eventuellt tagits över från länsstyrelsen. Det kan även bli aktuellt med utdömmande av miljöstraffavgift om verksamheter bedrivs utan föregående anmälan eller utan tillstånd. Idag finns dock enligt miljönämndens vetskap inga verksamheter som producerar eller använder renat avloppsvatten för bevattning av jordbruk inom Malmö kommun och inget tyder på att detta kommer att ändras i närtid varför konsekvenserna för miljönämndens verksamhet bedöms som begränsade.

Barnkonventionen

Beaktande av barnkonventionen är inte aktuellt i detta ärende.

Förslaget har utarbetats av Daniel Kjellqvist, Stadsjurist
Samråd har skett med Lina Grané, Ylva Hanell och Maria Lecander, miljö- och hälsoskyddsavdelningen.

Ansvariga

Rebecka Persson
Miljödirektör

Vian Mirza
Enhetschef
Enheten för kansli och juridik